

Polio - hvad er det?

Hvad er polio?

Polio også kaldet børnelammelser eller poliomyelitis skyldes infektion med et virus, som er meget smitsomt og smitter via føde- og drikkevarer, der er blevet forurenede med afføring indeholdende polioviruset. Der findes tre forskellige typer af polioviruset, som hører til under gruppen af tarmvirusser (enterovirus). Efter smitte og infektion med en af typerne bliver man ikke automatisk beskyttet mod de andre typer. Det er særligt børn under fem år, som er i risiko for smitte. Poliosmitten kan føre til varige lammelser og død, fordi viruset kan angribe nervecellerne. Der er ingen specifik behandling af polio, men der er indført en vaccine mod polio, som har mindsket forekomsten af poliotilfælde på verdensplan meget fra 350.000 tilfælde i 1988 til 416 tilfælde i 2013. Det kan være svært at afgøre, hvor mange der går rundt og er smittet med polio, da omkring 99 % af de polio-smittede enten ikke udviser symptomer kun milde influenzalignende symptomer uden ubehagelige senfølger. I Danmark bliver alle nyfødte tilbudt vaccination mod polio via det danske børnevaccinationsprogram.

Hvor er der risiko for smitte med polio og findes polio i Danmark?

Indtil 1950'erne, hvor man startede med at vaccinere mod polio, var polio udbredt næsten overalt i verden. Danmark fik indført vaccination mod polio i 1955 som det andet land i verden. Før indførelsen af vaccinen blev næsten alle børn smittet med polio, før de blev ret gamle, og sygdommen var både almindelig og frygtet i Danmark. Der var blandt andet store polioudbrud i Danmark i 1950'erne. Heldigvis er polioviruset ved at blive udryddet blandt andet på grund af WHO's vaccinationskampagner rundt omkring i verden. Antallet af poliotilfælde på verdensplan er faktisk faldet med mere end 99 %. Alligevel har man set, at polio igen har spredt sig til lande, som var blevet erklæret fri for polio. Derfor er polio svær at få helt udryddet og er stadig en stor udfordring. Det sidst registrerede poliotilfælde opstået i Danmark var i 1976, og det sidst importerede poliotilfælde til Danmark var i 1983.

Hvordan smitter polio?

Polioviruset hører til gruppen af tarmvirus også kaldt enterovirus, som smitter fæko-oralt. Det vil sige, at polioviruset udskilles i afføringen (fæces) fra en smittet person, hvorefter smitten til andre sker gennem munden og mave-tarmkanalen enten ved direkte kontakt med afføring eller indirekte ved indtagelse af føde- og drikkevarer, der er blevet forurenede med afføring med viruset. Viruset kan også overføres ved dråbeinfektion, som sker ved blandt andet nys og hoste. Efter smitte formerer polioviruset sig i halsens og tarmkanalens slimhinder de næste 1-3 uger. Kroppens immunforsvar kan herefter gå til angreb på viruset. Hvis man er uheldig, kan man risikere, at den opformerede virus føres med blodcirkulationen rundt i kroppen til for eksempel hjernen og rygmarven. Dette fører til de alvorlige lammelser, som kan ses hos polioramte. Smittede personer udskiller polioviruset i spyt i 2-3 dage efter smitte og i afføringen i 2-3 uger. Smitten sker enormt

nemt mellem mennesker, men man regner med, at omkring 95 % af alle infektionerne enten forløber uden symptomer eller blot opleves som lette influenzalignende symptomer, der går over af sig selv. Udvikling af sygdom hos smittede er endda endnu mindre hos småbørn. Polioviruset findes kun hos mennesker.

Hvilke symptomer ses efter smitte med polio?

Det typiske symptom på polio er lammelser. I de tilfælde, hvor der ses lammelser, ses der typisk også feber. Lammelserne opstår primært en til tre uger efter smitte, og smerter opleves ofte samtidigt. Inden for få døgn bliver enten et større eller mindre antal muskler lammet forskellige steder i kroppen. Den farligste situation opstår, hvis musklerne til vejrtrækningen bliver påvirket. Hvis dette sker, bliver sygdommen dødelig. 2-10 % af poliotilfældene vil ende med død. Heldigvis oplever de fleste af de smittede aldrig at blive syge af polio, men 5 % vil opleve polio i forskellige sværhedsgrader. Man skal være opmærksom på, at hvis man er smittet med polio udskiller man viruset og kan smitte andre, uanset om man har symptomer på sygdommen eller ej. De mildeste sygdomsforløb opleves med kortvarig feber, mild hovedpine, opkast, diarré, forstoppelse og ondt i halsen. Ved mere alvorlige tilfælde vil der opstå symptomer på betændelse i hjernens hinde, hvilket opleves ved at have påvirket bevidsthed, kramper, voldsom hovedpine, kvalme og opkast. De få, som udvikler den alvorligste sværhedsgrad af polio, vil få det, som kaldes for paralytisk poliomyelitis. Her opleves synkeproblemer, rystelser, svaghed i musklerne med lammelser og problemer med vejrtrækningen. Lammelserne vil typisk være i benene. Det er omkring 1 ud af 200 poliosmittede, som vil udvikle lammelserne. Hvis man overlever disse lammelser, oplever mange at skulle leve med senfølger som for eksempel gangbesvær andre bevægeproblemer.

Hvornår bør man vaccineres mod polio?

Takket være vaccinationen mod polio er polio nu næsten udryddet i hele verden. I Danmark bør næsten alle være primærvaccineret mod polio i forbindelse med gennemførelse af det danske børnevaccinationsprogram. Her gives poliovaccinen ved 3, 5 og 12 måneders alderen og igen ved 5 års alderen. Hvis man har fuldført børnevaccinationsprogrammet, er man per definition primærvaccineret mod polio.

Man skal være opmærksom på, at nogle lande kræver dokumentation for gældende poliovaccination. I disse tilfælde skal vaccinationen dokumenteres korrekt i et officielt gult vaccinationskort med underskrift og stempel. Dokumentationskravene kan være forskellige fra land til land. Personer der beskæftiger sig med spildevand og kloakslam skal i følge arbejdstilsynenes blandt andet være vaccineret mod polio, enten som del af fulgt børnevaccineprogram eller efterfølgende vaccination.

Selve poliovaccinen indeholder en inaktiveret form af polioviruset, så kroppen efter vaccination kan danne antistoffer mod viruset, der kan angribe viruset, hvis man er uheldig at blive smittet. Vaccinen gives ved injektion i en muskel typisk i overarmsmusklen. Tidligere var poliovaccinationen en dråbevaccine, hvor man fik den i en sukkerknald. Denne vaccine bestod af en levende, men svækket poliovirus. I Danmark er man stoppet

med at anvende denne form for polio vaccination. De typiske bivirkninger ved vaccinationen er ømhed, hævelse og rødme omkring indstiksstedet, hvilket typisk forsvinder efter få dage. Omkring 1-10 % oplever feber og let utilpashed. Hvis du er medlem af "Sygeforsikringen Danmark" kan du få dækket 50 % af dine udgifter til rejsevaccinationer.

Hvordan stiller man diagnosen polio?

Symptomerne på polio som for eksempel lammelser er meget typisk for polio og er næsten nok til at diagnosticere sygdommen. Dog bør man altid tage prøver fra afføringen for at undersøge, om det indeholder poliovirus. Ligeledes tages der prøver fra svælg for at undersøge for polioviruset, ligesom viruset også kan påvises i blod eller i prøver fra rygmargen. Disse forskellige undersøgelser er med til helt sikkert at diagnosticere polio, hvorimod symptomerne blot kan give mistanke om sygdommen. Det er vigtigt, at sygdommen efter diagnosticering af en læge bliver anmeldt til både embedslægen og Statens Serum Institut, fordi polio er en alvorlig sygdom, som overvåges.

Kan man blive helbredt for polio efter smitte?

Når først polioinfektionen er startet i kroppen, findes der ikke en behandling af selve virusinfektionen. Behandlingen har derfor til formål at mindske og forbedre symptomerne på sygdommen. For eksempel kan en respirator anvendes til at hjælpe med at trække vejret, hvis der opstår problemer med at få vejret på grund af lammelser af musklerne til vejrtrækningen. Antibiotika hjælper ikke, da det nedkæmper bakterier og ikke vira. De opståede lammelser kan bedres ved hjælp af genoptræning med fysioterapeuter, ligesom man også kan få hjælpemidler som stokke og kørestole til at få hverdagen til at fungere. Ofte anbefales sengeleje ved nyopståede lammelser for at forhindre øget udbredelse af lammelserne. Lammelserne efter polioinfektionen bedres det første halve år efter smitte, men efter denne periode vil lammelserne blive vedvarende og kan føre til invaliditet i forskellige sværhedsgrader resten af livet. Nogle gange kan der ske en uventet og akut forværring af tilstanden i de angrebne musklers funktion efter en lang og stabil periode på omkring 30-40 år. Denne tilstand kaldes for post-polio syndrom.

Hvad er postpolio syndrom?

I 1980'erne opdagede man, at dem, som var blevet smittet med polio under polioepidemierne i 1940'erne og 1950'erne oplevede en uventet forværring af deres sygdomstilstand efter en periode på omkring 30-40 år med stilstand i sygdommen. For eksempel blev muskelsvækkelserne værre samtidig med, at der opstod smerter i muskler og led og en øget træthed. Denne forværring i sygdomstilstanden kaldes for postpolio syndrom. Årsagen til udviklingen af syndromet er ikke fuldt klarlagt, men i dag hælder man mest til, at forværringen skyldes en overanstrengelse af nerverne, som styrer musklerne. Ved polioinfektionen er mange nerver ødelagt, hvorfor der ikke er lige så mange tilbage til at styre musklerne. De nervetråde, som er tilbage efter infektionen, kommer altså på overarbejde for stadig at kunne holde gang i musklerne. Efter disse mange år på omkring 30-40 år bliver det for meget for de resterende nervetråde, som ender med at dø, og

muskelsvækkelserne bliver derved værre. Det kan være svært at diagnosticere postpolio syndromet, fordi forringelsen af muskelstyrken også kan skyldes andre ting som f.eks. medicin, andre nervesygdomme, manglende motion og alder. Der findes dog internationale kriterier for diagnosticering af postpolio-syndromet, som kan hjælpe. Heldigvis bliver postpolio syndromet næsten aldrig dødeligt, men svækkelsen af musklerne vil ofte blive værre med tiden, så der kan opstå problemer med almindelige dagligdagsopgaver som indkøb og madlavning. Indtil videre har man ikke fundet en måde at behandle postpolio syndromet på.

Klik her og lær mere omkring postpolio syndromet.

(<https://sikkervaccination.dk/artikler/hvad-er-postpolio-syndrom/>)

SPAR 50%

Medlemmer af Sygeforsikring Danmark kan spare 50% på rejsevaccinationer.

LÆS MERE (/SYGEFORSIKRING-DANMARK/)

Ofte stillede spørgsmål

Skal jeg vide hvilke vacciner jeg skal have inden jeg bestiller tid?

Bliver jeg vaccineret ved første konsultation?

Har I alle vacciner på lager?

Kan I se hvilke vacciner jeg har fået tidligere?

Hvad koster det at blive vaccineret?

Genveje

[Anbefalinger \(/anbefalinger\)](#)

[Priser \(/vaccine-priser\)](#)

Klinikker

[København \(/klinikker/koebenhavn\)](#)

[Frederiksberg \(/klinikker/frederiksberg\)](#)

[Klinikker \(/klinikker\)](#)

[Persondatapolitik og Cookiepolitik](#)

[\(/persondatapolitik\)](#)

[Brugervilkår \(/brugervilkar\)](#)

[Aarhus \(/klinikker/aarhus\)](#)

[Aalborg \(/klinikker/aalborg\)](#)

[Lyngby \(/klinikker/lyngby\)](#)

[Horsens \(/klinikker/horsens\)](#)

[Glostrup \(/klinikker/glostrup\)](#)

**SIKKER
VACCINATION** (/)

<mailto:info@sikkervaccination.dk>

<https://www.facebook.com/Sikkervaccinationdk-1580762962224433/?fref=nf>

BESTIL (/BOOKING)

Copyright © 2020 Practio ApS. All rights reserved.